

ROZLANY (36) *part praet pass pf*

rozlany (24), **roźlany** (12); rozlany *RejPs, RejKup, KrowObr, BielKron, RejAp* (3), *RejPosWiecz3, RejZwierc* (3), *SkarJedn* (3), *ModrzBaz, SkarŻyw* (3), *ReszPrz, SiebRozmysł, PowodPr*; roźlany *OrzRozm, Mącz* (3), *BiałKat, StryjKron, CzechEp*; rozlany : roźlany *RejPos* (1:3), *WujNT* (2:2).

rozlany (26), **rozlan** (10).

o jasne; w formach złożonych -ån- (22), -an- (3); -an- *ReszPrz*; -ån- : -an- *Mącz* (1:1), *RejPos* (3:1); w formie niezłożonej -ån-.

sg m N rozlány (8). ◇ [G rozlân(e)go.] ◇ V rozlány (1). ◇ f N rozlânâ (10), rozlâna (10); ~(attrib) -â (1); ~(praed) -a (10), -â (9); -a *KrowObr, BielKron, RejAp* (2), *SiebRozmysł*; -â *RejKup, RejPosWiecz3, StryjKron, ReszPrz, SkarKaz*; -a : -â *RejPos* (1:1), *RejZwierc* (2:1), *WujNT* (2:2). ◇ G rozlân(e)j (1). ◇ A rozlânâ (2). ◇ L rozlân(e)j (3). ◇ n N rozlân(e) (1).

Składnia dopełnienia sprawcy: rozlany przez kogo (2).

Sł stp s.v. rozlać, Cn: rozlany, Linde XVIII w.

1. Który wy dostał się z tego, w czym się znajdował (o płynie); *diffusus Mącz; fusus Modrz; effusus Vulg* (23) :

a. Przelany, wlany do innego naczynia [z czego w co] (1) : *Diffusum vinum Z kádzi mólczowych [!] w fály rozlane. Mącz* 139d.

b. Wylany; przen (1) : O IEZV przenałódzły rozlany oleiek wonny imię twoie *SkarŻyw* 4.

c. Który wypłynął na zewnątrz; wystąpił na ciele człowieka (2) : *Sanies, Ropá/ też pofoká/ to yeft rozlâna krew. Mącz* 367c.

rozlany po czym (1): melánkolia iefth iákaś lipkość á klijowáthość po ciele á po członkoch człowieczych rozlana *RejZwierc* 3v.

d. We frazach i wyrażeniach peryfr. (19) :

»krew jest (a. ma, a. musi być) rozlana; rozlana krew« [w tym: czyja (7)] = o zabójstwie, morderstwie; *sanguis fusus Modrz* [szyk 5:5] (8;2): Sprawiedliwość v nich táka/ iż [...] Ktoby czyię krew rozlał/ takież iego rozlaná ma być. *BielKron* 261; *RejAp* 109, 189v; *RejPos* [292]v; A ktoby wiedział iż krew iego ma być pewnie rozlaná/ iákożby táki mógł kiedy dobrej myśli być? *RejZwierc* 72v, 72; Bo przelaniem krwi ziemiá fię plugáwi: á niemoże być odekrwie ná niey rozlaney oczýsćioná/ iedno przez krew tego ktory iá przelał *ModrzBaz* 79; *StryjKron* 6; gdy czálem więtzey ceny naydzie Páńskie obuwie/ niż perfonę vbogiego chłopká/ ábo rozlaną krew iego. *PowodPr* 69; *SkarKaz* 315a.

»krew (jest) rozlana« [w tym: czyja (5), za kogo, za co (4), na co (1), [dla czego]; „święta” (4), „niewinna” (1)] = o śmierci krzyżowej Chrystusa dla odkupienia człowieka [szyk 4:3] (7): *RejKup* m7; myślam łobie iż krytułowe ciáło było ná krzyżu zá mię zawiefzone/ á ołobno krew iego nałwiefza była ná odpułtzenie gdziechow [!] moich rozlaná *KrowObr* 200v; *RejPos* 96, 102v, 106; *ReszPrz* 51; Weź ij [kielich] fynu namilfzy/ iefť to wola moiá Aby była rozlaná niewinna krew twoiá. *SiebRozmysł* H2; [taż też [jest na ołtarzu] krew kthora iefť dla omyćia złoćci nálfych/ prawdziwie rozlaná. *ZebrzydOdpow* 12].

»rozlana (jest) krew« = śmierć; *sanguis effusus est Vulg* [szyk 1:1] (2): Lecz ia przed fię nieprzełtanę nigdy wołáć máiac nádzieię wmiłofierdziu twoiem Abowiem co był zá pożytek wrozlaney krwi

podobney ku śmierci/ á zaż by vmárly proch mógł wyfláwiác ciebie *RejPs* 43; áby przyżláz ná was wżytká krew íspráwiedliwa ktora rozlaná ieft ná źiemí *WujNT Matth* 23/35.

2. Rozległy przestrzenie; diffusus Mącz, Cn (2) : Szeroki/ Rożliany/ Rofieczony. Ut diffusi campi, Szerokie polá. *Mącz* 139d.

Przen: W polemice z pojęciem Boga w trzech osobach (1) :

Szereg: »rożlany abo rozpływający« (1): Ieden tedy ieft Pan Bog. Abowiem oná wyfokość/ nie może mieć towarzyszá/ ábo vcześniká [...]. Włáfnymi názwiłkami Bogá ktory íam ieft/ názwiłko Bog cále ábo wżytkim ieft. Ieden tedy ieft y wżędy wżytek (*diffufus*) rożlany ábo roplýwáiący etc. *CzechEp* 239.

3. Rozpowszechniony, rozprzestrzeniony (5) :

rozlany po czym (3): Kościół Chryftufow/ ktory ma póspolitą powżeczność: to ieft/ ífz nie tylko powżyckie czáły íáko íię rzekło/ ále po wżytkich íęzykach y narodach śwíatá wżytkiego rozlany ieft. *SkarJedn* 25. Cf *Wyrażenie*.

Wyrażenie: »po wżytkim śwíecie, wszędy (a. wszędzie) rozlany« (2:2): *RejPosWiecz* 3 cv; Bo kościół ieft Kátolicki/ to ieft po wżytkim śwíecie rozlani *SkarJedn* 16, 26; [*św. Jan Chryzostom*] ták náucza: Kościół/ powiáda: Kátolicki/ wżędzie rozlany/ ták vczy: ífz [...] *SkarŻyw* 91; [íż to Ciáło widome/ w ktorym Pan Iefus zmartwychwítał/ ná gorze ieft w Niebie: ále Pradá [!] tego Ciáła Páńłkiego/ [...] wżędzie ieft rozlana. *HerbOdpow* R2].

4. Przekazany, dany, darowany; diffusus Vulg (6) : Miłość Boża rozlana [*Rom* 5/5].) Tá miłość Boża [...] bywa nam daná w íspráwiedliwieniu náłzym *WujNT* 540.

rozlany od kogo na kogo (1): *BiałKat* 253v cf *Szereg*.

[*rozlany w co:* że wyfwbodzeni będąc od grzechow na Krzćie/ y tam Duchá S. w ferca náłze rozlanego wżiáwłzy [...]. *HerbOdpow* Oo6v.]

rozlany na czym [= komu] (1): oni [*niektórzy kaznodzieje*] íami íiebję dymámi páłá: czci próżney íwey [...] ízukáiąc. Przetofz póżytek máły Chryftufa w íego drogiey krwi ná dużách rozlaney/ przez nas dochodzi. *SkarŻyw* 312.

rozlany w czym (2): íż miłość Boża rożlaná ieft w fercách náłzych/ przez Duchá S. ktory nam ieft dan *WujNT Rom* 5/5, s. 540; [*HerbOdpow* O4].

rozlany skąd (1): Nie dármoć íye Duch śwíęty nád Apoštołmi z niebá rożlany w ognińtych íęzykach vkazał *OrzRozm* Q3.

Szereg: »rożlany i wszczepiony« (1): ón powżeczny grzech: ktory od íedného á pierwłżęgo rodzícá ná wżyftki roplódzóny ieft/ rożlany y z przyrodzenia wżczépiony *BiałKat* 253v.

Synonimy: 2. rozległy; 4. dan, darowan.

Cf **ROZLAĆ, ROZLAĆ SIĘ**